

Vysoké učení technické v Brně Fakulta výtvarných umění

HABILITAČNÍ PRÁCE
Obor Výtvarná tvorba

Navzájem Soubor prací na základě archivů a spolupráce s vybranými umělci
generace 70. – 80. let 20. století

MgA. Barbora Klímová, ArtD

K žádosti o habilitační řízení předkládám dokumentaci souboru prací vzniklých na základě spolupráce s několika umělci tvořícími v 70.–80. letech 20. století a s využitím jejich soukromých archivů. Představuji je pod souhrnným názvem *Navzájem*. Dokumentované projekty vznikají od roku 2006. Jejich společným motivem je reflexe specifické situace umělců a umění v období tzv. normalizace, které dodnes ovlivňuje kulturní prostředí v Čechách. Důležitou součástí těchto prací je mezigenerační dialog. Soustředí se na aspekt společenství a sdílení, a to jak v historickém ohledu, tak i v současné komunikaci a spolupráci s vybranými umělci. Velká část představených děl je zacílena na umění a komunity v moravském prostředí, upozorňuje na specifičnost tohoto prostředí.

Iniciační úlohu pro tento soubor sehrál projekt *REPLACED – BRNO – 2006*. Zajímala mě v něm proměna městských veřejných prostranství a chování lidí, kteří je užívají. Opětovným provedením performancí, které se v urbánním prostředí uskutečnily – nebo mohly uskutečnit – v 70. a 80. letech 20. století, jsem zkoumala, jak se předchozí, normalizační období promítá do chování lidí, jak ovlivňuje jejich užívání veřejných prostor. Videodokumentace opakovaných akcí, pořízené skrytou kamerou, jsou doplněny současnými rozhovory s původními autory. Jejich plné znění je publikováno ve stejnojmenné knize. Ze zkušenosti s tímto projektem se pak odvinuly další práce. Vycházely z komunikace s autory a z výzkumu v jejich archivech. Postupně vzniklo několik výstavních projektů a díky zázemí tranzitdisplay v Praze také celoroční program. Zvala jsem sem vybrané autory a s nimi podnikala akce, performance, diskuse, přednášky. Lišily se způsobem, jakým jsem se jich já sama účastnila – jako umělkyně, kurátorka nebo produkční. Například akce realizované na tomto místě spolu s Josefem Daňkem a Blahoslavem Rozbořilem připomínaly těmito autory tradičně užívanou formu scénické přednášky. Scénář i podobu formoval náš společný dialog nad archivem tohoto dua. Workshopy, které jsme zde adresovali sobě navzájem s Vladimírem Havlíkem, paradoxně vylučovaly přizvané publikum. To zde hrálo úlohu přihlížejících společnému listování archivem, instalací vybraných částí a rozhovoru. Projekt *Tímto okamžikem* na základě aktivit Mariana Pally mapoval a jistým způsobem rekonstruoval společenství, formované prací tohoto umělce. Zkoumal archivy osobností, jimž adresoval své textové a kresebné záznamy o akcích. V průběhu večera nazvaného *Inspirativní nedorozumění* Pavel Büchler poprvé otevřel archiv, který v Praze zůstal po jeho emigraci.

Mezi uskutečněnými výstavními projekty stojí za zmínku *Navzájem. Archívy neinštitucionalizovanej kultúry 70.–80. rokov v Československu* pro Tranzit dielne v Bratislavě v roce 2012 a *Navzájem. Společenství 70. a 80. let* uskutečněné současně v Domě umění města Brna a v tranzitdisplay v Praze v roce 2013. Na těchto výstavách jsem spolupracovala s Filipem Cenkem a Danielem Grůňem. Subjektivním způsobem jsme zde nahlédli fenomén společenství v moravském a slovenském umění dané doby. K současnějším výstavním projektům patří např. *Miloslav Sonny Halas v letech*, který představil dokumentace akcí M. S. Halase v souvislosti s paralelně probíhajícími kulturními událostmi v globální perspektivě. Výstava *Něco něčím / Daliborem Chatrným* se soustředila na odraz tvorby, názorů a postojů Dalibora Chatrného v prostředí, v němž se pohyboval. Výstavní projekt byl poprvé představen v galerii huntkastner v Praze v roce 2016 a bude pokračovat v Domě pánů z Kunštátu v Brně v roce 2018. Zkušenosti získané na základě těchto a dalších výzkumů, spoluprací a projektů jsem shrnula v publikaci *Navzájem. Umělci a společenství na Moravě 70.–80. let 20. století* vydané tranzit.cz a VUTIUM v roce 2013.

Napětí mezi službou autorům, nebo naopak využitím jejich práce pro vlastní účely považuji v rámci těchto prací za inspirativní, podobně jako dotýkání se styčných ploch umění, kurátorství, dokumentaristiky a teorie. Proto na tomto místě prezentuji škálu projektů zahrnujících možné polohy autorského projevu a spolupráce.